

*К.д. 7/2005г.
вe cудниe зaвeдeнe.
28.07.2005г.*

НАЦИОНАЛНА СЛЕДСТВЕНА СЛУЖБА

По вх. № 6949 от 18.07.2005г.

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Дел. № 13
Дата 28.07.2005

**НАЦИОНАЛНА СЛЕДСТВЕНА
СЛУЖБА**

Рез. № 3209 Екз. № 1
270705 20..... г.
СОФИЯ

ДО

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

По КД № 7 / 2005г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение от 14 юли 2005г. Националната следствена служба (НСлС) е конституирана като заинтересована страна по КД № 7 / 2005г. образувано на 16.06 2005г. по искане на Пленума на Върховния

касационен съд за тълкуване на чл.153 и чл.158, т.3 от Конституцията на Република България, относно следните питання:

1. Ще представлява ли промяна във формата на държавно управление приемането на конституционна разпоредба, с която да се прогласи, че съдилищата в Република България са основен носител на съдебната власт и единствени осъществяват държавно правосъдие ?

2. Ще представлява ли промяна във формата на държавно управление приемането на конституционна разпоредба, с която се реструктурира прокуратурата и се определя, че правомощията ѝ в рамките на съдебната власт са свързани само с поддържане на обвинението пред съда ?

3. Ще представлява ли промяна във формата на държавно управление, ако се запише в Конституцията, че следствието се реструктурира, като участва в разследването, изпълнявайки функциите на съдии по разследването ?

4. Ще представлява ли промяна във формата на държавно управление, ако в Конституцията се предвиди, че прокуратурата, следствието и МВР осъществяват единна държавна политика в борбата с престъпността и дейността им в тази насока се наблюдава от Народното събрание ?

5. Ще представлява ли промяна във формата на държавно управление, ако в Конституцията се извърши промяна в структурата и начина на избиране на Висшия съдебен съвет, като се предвиди професионалната квота да включва като членове по право председателите на ВКС, ВАС, ръководителя на прокуратурата, поддържаща обвинения пред съда, както и ръководителя на съдиите по разследването следователи. Останалата част от професионалната квота

да се избира с мнозинство от две трети от всички съдии. Парламентарната квота също да се избира с мнозинство от две трети.

По отношение на искането на ВКС, Националната следствена служба изразява следното становище:

Съгласно сега действащия конституционен модел следователите, съдиите, прокурорите и съдебните заседатели са в съдебната власт.

“ Следствените органи са в системата на съдебната власт. Те осъществяват предварителното производство по наказателни дела.” /чл. 128 от Конституцията на Р. България/, т.е. функциите по разследване в наказателния процес са възложени на следователите. Това решение на Великото народно събрание не е случайно. То е осъзната необходимост, целяща да даде на българското общество високо квалифицирано и безпристрастно разследване по наказателни дела, което в максимална степен гарантира от една страна обществения интерес, а от друга спазването на индивидуалните права и свободи на гражданите. То е и в пълно съответствие с националните традиции и опит – фигурата на разследващия магистрат е институционализирана със Закона за устройство на съдилищата от 1880 година. По отношение на ползвания от настоящата Конституция термин за разследващи органи – следствени, следва да се приеме, че става въпрос за родово понятие. Същественото в текста на чл. 128 са функциите, които законодателя е закодирал. В контекста на горното няма никаква пречка като законодателна техника да бъде ползуван и термина “съдия по разследването”

Мястото на следствените органи и тяхната процесуална дейност, регламентирани в Наказателно-процесуалния кодекс и Закона за съдебната власт следва да са съобразени с разпоредбите на

Конституцията. Настоящото прехвърляне на следствени компетенции в посока на изпълнителната власт, както и чисто механичното ограничаване правомощията на следователите, са противоконституционни и водят до нарушаване на баланса в отношенията между основните власти – законодателна, изпълнителна и съдебна. От друга страна, това механично прехвърляне на функции и компетенции не е в състояние да реши въпроса за бързина и ефективност на разследването в досъдебната фаза, доколкото оперативно-издирвателната и следствената дейност са обособени и липсва криминална полиция като институция по смисъла на законодателната уредба в някои европейски страни.

Извършваната в момента съдебна реформа, не само синхронизира българското законодателство и дейността на правозащитните ни органи с установените и възприети модели в ЕС, но и решаването на редица натрупвани с годините противоречия и празноти в процесуалните и материалните закони, приети съответно през 1974 г. и 1968 г., както и тяхното привеждане в съответствие със сега действащата Конституция на страната от 1991 година. Нещо повече, това се налага и поради многобройните промени в политическата и обществената среда, и тяхната интензивност през последните години, предхождащи влизането на Р. България в Европейския съюз.

Националната следствена служба подкрепя Пленума на Върховния касационен съд, тъй като с направеното искане се дава възможност да се продължи реформата на съдебната власт в България. Според нас на всички питання следва да се отговори, че посочените в тях евентуални промени в Конституцията не водят до промяна във формата на държавно управление, т.е. те не са в кръга на промените, за

които съобразно Решение 3 / 10.04.2003 г. по КД № 22/2002г. се изисква закона за изменение и допълнение на Конституцията да бъде приет от Велико Народно събрание.

Споделяме и мотивите на Върховният касационен съд, че е в интерес на цялото общество да бъде направена реорганизация вътре в самата съдебна власт, поставяне на необходимите акценти, уточняване на правомощия и степенуването им, в името на качествено и бързо правораздаване за гражданите и юридическите лица, както и гарантиране на тяхната сигурност и защита от престъпни посегателства.

В искането ВКС поставя проблеми на реформата на Съдебната система, целящи повишаване на нейната ефективност и положителна обществена оценка на усилията на магистратите.

Съобразно предмета ни на дейност, считаме че с т.3 от искането на Върховния касационен съд би се решил важен правен проблем, поставян и от експерти на Европейската комисия. Предлаганото изменение може да направи по-ефективно досъдебното производство, а от тук и целия наказателен процес, също така ще утвърди професионалния статус на следователите, като съдебен орган. С него биха се преодоляли критиките за дублиране на функции, липса на ефективност, прозрачност и бързина в тази фаза на процеса.

Същевременно искането за тълкуване, отчита и съществуващия следствен апарат, в който работят опитни и добре подготвени юристи, както и традицията в България, в която още след Освобождението е въведена френската система с разследващ магистрат - съдия-следовател. Преминаването на разследването в МВР и другите ведомства на изпълнителната власт (данъчните и митнически органи

на МФ и др.) би решило съществуващите проблеми със взаимодействието, би повишило оперативността и бързината на разследване, но налага, предвиждането на повече гаранции за правата на гражданите. Тъкмо тук биха могли да бъдат от полза натрупаният професионален капацитет на следователите. В замяна на ограничените функции по разследването на престъпления, те като съдии по разследването, биха се произнасяли, в състезателно, бързо и прозрачно досъдебно производство по законосъобразността на всяко ограничаване на човешките права – разрешения за използване на СРС, за обиски, претърсване и изземване, за личен обиск, за освидетелстване и вземане на образци за сравнително изследване, мерките за неотклонение на обвиняемите и заподозрените. Пред съдиите по разследването, ще се провеждат и разпитите на свидетели и обвиняеми, предвидени в момента по чл.210,ал.3 и 210а НПК. По този начин опитни юристи, следователи ще поемат функции, които в момента се изпълняват от съдии, които след това решават делата по същество. Това от своя страна ще даде възможност за ускоряване на наказателното производство в съдебната фаза.

Подобно изменение на Конституцията, ще доведе до реформи и в цялото законодателство – НПК,ЗМВР и др. съзвучни с практиките в Европейския съюз и препоръките на евро-експертите.

Поддържахме и предложението за квалифицирано мнозинство при избора на парламентарната и професионалната квота на Висшия съдебен съвет. В професионалните среди отдавна е прието, че подобна мярка би укрепила независимостта на съдебната власт от политически влияния и би довела до издигане на професионализма, като единствен критерий за възходяща кариера.

Предвид изложеното , Националната следствена служба изразява становище в подкрепа на това на Пленума на Върховния касационен съд , а именно, че на всички тълкувателни питання следва да се отговори, че посочените в тях евентуални промени в Конституцията не водят до промяна във формата на държавно управление.

ДИРЕКТОР
Република
България
(АНГЕЛ АЛЕКСАНДРОВ)

